

Стрілець В. В.

Полтавський національний технічний університет імені Ю.Кондратюка

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ

Входження України до європейського простору вищої освіти потребує забезпечення підготовки спеціалістів на рівні європейських стандартів. Випускники немовного вищого навчального закладу (ВНЗ) мають володіти англійською мовою на рівні B2, як це передбачено Програмою з англійської мови для професійного спілкування (2005). Програма визначає низку цілей, досягнення яких уможливить ефективне функціонування майбутніх фахівців у академічному і професійному середовищі: практичну, освітню, пізнавальну, розвиваючу, соціальну, соціокультурну. Актуальним стає питання вибору релевантних цим завданням методів навчання. Сьогодні, коли спостерігається тенденція до синтезу досвіду і сучасності, викладачі-практики і вчені-методисти (Є.С.Полат, С.В.Тітова) все частіше звертаються до проектної методики, підкріпленої телекомунікаційними технологіями. Розглянемо, як реалізуються накреслені Програмою цілі навчання англійської мови для професійного спілкування за допомогою даної методики.

Практична ціль, яка має відповідати конкретним академічним і професійним потребам студентів, передбачає формування мовної, мовленнєвої, стратегічної, соціолінгвістичної та прагматичної компетенцій. Уміння в читанні, аудіюванні, говорінні й письмі, що складають мовленнєву компетенцію, у контексті навчання за проектною методикою формуються інтегровано, оскільки комунікація, що виникає під час проектної роботи в телекомунікаційному просторі, відбувається в автентичних умовах, і один вид мовленнєвої діяльності постійно й органічно переходить в інший. Ці вміння розвиваються завдяки побудові навчального процесу на основі принципу варіативності: застосуванні різноманітних видів, форм, режимів роботи.

Трансформації, що відбуваються сьогодні в системі вищої освіти, характеризуються перенесенням акценту на самоосвіту як під час навчання у ВНЗ, так і впродовж усього життя. Принцип автономії – один з ключових для проектної методики. Згідно з О.Б.Тарнопольським і С.П.Кожушко (2004) робота над проектом вимагає наявності третього рівня розвитку автономії, коли студентам надається більше право голосу у виборі цілей, змісту і методів навчання. Ті можливості, які в цьому плані пропонують інформаційні технології, можна порівняти з популярними в західній методиці навчальними ресурсними центрами (self-access centers), де можна скористатися друкованими, аудіо- і відеоматеріалами, навчальними комп'ютерними програмами, працювати в парах і мікрогрупах, отримувати консультації і все необхідне для самостійної роботи. Це створює умови для розвитку навчальних умінь (пов'язаних з інтелектуальними процесами та з організацією навчальної діяльності і її кореляцією), а також здатності до само- та взаємоконтролю. Таким чином, реалізується **освітня** ціль навчання.

Вивчення англійської мови за допомогою професійно орієнтованих телекомунікаційних проектів розвиває **пізнавальний** мотив – прагнення проникнути в сутність понять, явищ, застосовувати знання, уміння і навички під час вирішення проблемно-пошукових, дослідницьких завдань, які для студентів немовних ВНЗ є ще й життєвими практичними, з якими вони зіткнуться у майбутньому професійному середовищі (Програма... 2005:19). Діалог культур, що виникає під час виконання міжнародних телекомунікаційних проектів, створює додаткові можливості пізнання.

Н. Г. Чанілова (1997) характеризує проектну методику як тип **розвиваючого** навчання, що базується на принципі “випереджаючого навчання”, сформульованому Л. С. Виготським (1982). В умовах навчання за проектною методикою цей принцип реалізується так: студентам пропонуються комунікативні проблемні завдання, які дещо перевищують їхні можливості. Працюючи над проектом, вони самі вибирають способи діяльності, визначають своє незнання, виправляють свої помилки, тобто будують власний шлях

вирішення проблеми, здобуваючи в такий спосіб нові знання, удосконалюючи навички і вміння і в результаті – досягаючи якісно нового рівня розвитку. При цьому спостерігаються прогресивні зміни в усіх трьох аспектах: інтелектуальному, особистісному та діяльнісному. Основним критерієм розвитку інтелекту є вміння самостійно, творчо вирішувати завдання різних типів. Проектна робота сприяє вдосконаленню особливостей мислення, що забезпечують креативність особистості: широкий діапазон, високий ступінь гнучкості і адаптивності, широка уява, асоціативність, високий ступінь категоризації, неординарність. Розвиток студента як особистості співвідноситься передусім з ускладненням мотиваційної сфери, рефлексивності, самооцінки. Психологічна структура діяльності студента поліпшується в плані цілеспрямованості, встановлення відношення між мотивами і цілями, ускладнення операціональної сторони діяльності.

Використання проектною методикою принципів навчання у співробітництві (cooperative learning) сприяє **соціалізації** студентів: формуванню комунікативних умінь, умінь спілкуватися з різними соціальними групами (студентами, представниками різних професій), а також умінь спілкуватися за допомогою електронних засобів зв'язку (електронної пошти форуму, чату). Кінцевий продукт проектної діяльності можна зробити доступним для певного кола осіб чи широкого загалу, розмістивши його на Інтернет-сайті.

Робота з автентичними матеріалами в автентичних ситуаціях спілкування, тобто занурення в природне культурно-мовленнєве середовище створює всі умови для реалізації **соціокультурної** цілі – досягнення широкого розуміння важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем, для того, щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій.

Таким чином, застосування телекомунікаційних проектів є ефективним засобом реалізації цілей навчання англійської мови для професійного спілкування.